

ONMOGELIJK ONDERZOEK

AFLEVERING 49: LONNEKE IJSSELDIJK. ZIJ ONDERZOEKT GEZONDHEID EN BEDREIGINGEN VAN ZEEZOOGDIEREN AAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT.

Als ethische, praktische of andere obstakels niet zouden bestaan, welke experimenten zouden wetenschappers dan dolgraag eens uitvoeren?

Meezwemmen met walvissen

Wat voor onderzoek zou je willen uitvoeren?

'Wat ik graag zou willen doen, is walvissen hun hele leven volgen met een camera. Liefst van de geboorte tot hun dood. We krijgen nu alleen walvissen te zien als ze gestrand zijn. Daaruit kan ik niet precies opmaken hoe hun leven is geweest, en hoe ze hier terecht zijn gekomen. Een tijd geleden hadden we een massastranding van dertig potvissen op verschillende stranden aan de Noordzee. In de Noordzee komen potvissen normaal helemaal niet voor, die is veel te ondiep. Zo'n groep walvissen heeft om een of andere reden ergens een verkeerde afslag genomen. Maar waarom? Door ze zo nauw te volgen, zou je dit soort raadsels kunnen oplossen.

Waar we in geïnteresseerd zijn, is of walvissen komen te overlijden door menselijk handelen. We vermoeden dat geluids-overlast een groot probleem is. Bijvoorbeeld de sonar van militaire scheepvaart, maar ook de aanleg van windmolenparken zorgt voor veel herrie onder water. Ik ben erg benieuwd wat die herrie nou precies doet met hun gedrag.'

Wat verwacht je te zien?

'Ik denk dat een walvis bij bepaalde geluidsbronnen, zoals sonar of het heien van palen voor windmolens, wel erg kan schrikken. Als het dichtbij is, kan hij misschien zelfs doof worden, of in ieder geval gedesoriënteerd raken. Ik denk dat walvissen door de geluidsoverlast ook

sneller een verkeerde afslag kunnen nemen, en daardoor mogelijk aanspoelen op het strand. Of misschien lukt het ze niet meer goed om voedsel te zoeken, of raakt een moeder haar kalf kwijt.'

Waarom is het onmogelijk?

'Vooral de techniek is er nog niet. Het liefst zou je een soort GoPro opplakken. Maar dat kan niet zonder dat walvissen daar last van hebben. De dieren zijn gestroomlijnd. Het kleinste beschikbare apparaat kan ze al hinderen bij het zwemmen. Ook kom je walvissen niet zomaar tegen. Zeker niet de soorten die tot twee kilometer diep zwemmen, zoals potvissen. Zo'n camera of zender plak je dus ook niet even op.'

We zien walvissen alleen als ze aan de oppervlakte komen of aanspoelen. Wat ze de rest van hun leven uitspoken? Daar weten we bar weinig van.